

KANDIDATUPPSATS I BIBLIOTEKS- OCH INFORMATIONSVETENSKAP
AKADEMIN FÖR BIBLIOTEK, INFORMATION, PEDAGOGIK OCH IT
2015:2

Vinylskivans roll och status på dagens folkbibliotek

BENGT SAGER

HÖGSKOLAN I BORÅS

VETENSKAP FÖR PROFESSION

© **Bengt Sager**

Mångfaldigande och spridande av innehållet i denna uppsats
– helt eller delvis – är förbjudet utan medgivande

Svensk titel: Vinylskivans roll och status på dagens folkbibliotek

Engelsk titel: The vinyl record's roll and status at today's public libraries

Författare: Bengt Sager

Färdigställt: 2015

Abstract: The purpose of this thesis work is to bring out the causes of public libraries preservation or phase-out of vinyl collections. The study in this thesis work makes a survey as a first step in figuring out what role vinyl record have at today's public libraries as there is missing information about what the vinyl records changed status has meant for public libraries.

What factors have been critical of what the public libraries have done or doing with their vinyl collections today? What role does the public library's music responsible staff think the vinyl records have at the public library today?

As a theoretic frame Taljas three different music perspective/repertoire at music libraries were used, the general education repertoire, the alternative repertoire, and the demand repertoire. The collection of the empirical material was collected with help of quantitative phone interviews. E-mails were sent to 107 public libraries asking them to take part in the study. Out of 58 replies 28 ended up participating in the study.

The results showed that most libraries have had vinyl records. The factors that played a part in what the libraries had done with their vinyl collections were the following. Pro phase-out: cd records, less demand, lack of space, and move to new location.

Pro preservation: cultural value, local value, and they have remained.

According to the staff in charge of the music collection, the vinyl record has had a very small role in the libraries which will remain unchanged, but they do think that the vinyl record is an important upholder of culture.

Nyckelord: Folkbibliotek, vinylskivor, LP, samling, bestånd, bevarande.

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Problemformulering	1
1.2 Syfte och frågeställningar.....	2
1.3 Begreppsdefinitioner	2
2. Litteraturgenomgång	3
2.1 Vinylskivor.....	3
2.2 Musikverksamhet	4
2.3 Beståndshantering och bevarande	5
3. Teori	7
3.1 Det allmänna bildningsutbudet.....	7
3.2 Det alternativa utbudet	7
3.3 Det efterfrågestyrda utbudet.....	8
4. Metod	9
4.1 Telefonintervjuer.....	9
4.2 Intervjufrågor	10
4.3 Urval.....	10
4.4 Genomförande.....	10
4.5 Forskningsetisk hänsyn	12
5. Presentation av resultaten.....	13
5.1 Befattning och ansvarsområde	13
5.2 Beståndet av vinylskivor på folkbiblioteken	13
5.3 Det eventuellt tidigare beståndet av vinylskivor	14
5.4 Anledningarna till avvecklingen av beståndet av vinylskivor.....	14
5.5 Musiktyper som vinylsamlingarna till störst del bestod av	14
5.6 Anledningarna till bevarandet av vinylsamlingen.....	15
5.7 Musiktyper som vinylsamlingarna till störst del består av	15
5.8 Informanternas tyckande om bevarandet av vinylskivor på folkbiblioteket	15
5.9 Förklaringarna till informanternas svar på bevarandet av vinylskivor.....	16
Varför tycker du så?	Fel! Bokmärket är inte definierat.
5.10 Utlån av vinylskivor	16
5.10 Uppskattningen av utlånen av vinylskivor jämfört med musik på cd	17
5.11 De mest utlånade musikgenrerna	17
5.12 Förändringen av utlånen på vinylskivor under det senaste året	17

5.13 Den uppskattade förändringen av utlånen av vinylskivor det senaste året.....	18
5.14 Informanternas svar på varför det har ökat/minskat.....	18
5.15 Informanternas uppskattning av hur utlåningen kommer att se ut fortsättningsvis.....	18
6. Analys och diskussion.....	20
6.1 Innehållet i vinylsamlingarna	20
6.2 Musikintresset på folkbiblioteken	21
6.3 Beståndet av vinylskivor på folkbiblioteken	22
6.4 Anledningar till avveckling av vinylsamlingar	23
6.5 Anledningar till bevarandet av vinylsamlingarna	24
6.6 Informanternas åsikter om bevarande	24
6.7 Utlånen av vinylskivor	25
7. Slutsatser	27
7.1 Vilka faktorer har varit avgörande för vad folkbiblioteken har gjort eller gör med sina vinylsamlingar dag?	27
7.2 Vilken roll anser folkbibliotekens musikansvariga att vinylskivor har på folkbiblioteket idag?	27
8. Avslutande diskussion.....	29
Käll- och litteraturförteckning.....	31
Bilagor.....	33
Bilaga 1: Första brevet till informanterna	33
Bilaga 2: Andra brevet till informanterna	34
Bilaga 3: Vinylskivans roll och status på dagens folkbibliotek formulär	35

1. Inledning

Folkbiblioteken har under många år tillhandahållit inspelad musik i form av vinylskivor, kassettband, cd-skivor, video, dvd, blue-ray och mp3. Vinylskivan var det dominerande musikmediet framför allt innan cd-skivans intåg på folkbiblioteket. Innan cd-skivans intåg var det kassettbandet som konkurrerade med vinylskivan, eftersom kassettbandet är ett mer lätthanterligt musikmedia för utlån. Att kassettbandet har en sämre ljudkvalitet än vinylskivan var troligtvis en av orsakerna till att vinylskivan fortfarande kunde konkurrera med kassettbandet på folkbiblioteken under denna tid. I och med att cd-skivan har en bättre ljudkvalitet än kassettbandet kunde därför cd-skivan på allvar bli en konkurrent till vinylskivan som det dominerande musikmediaformatet på folkbiblioteken. Under 1990-talet satsade biblioteken allt mer på att köpa in cd-skivor och slutade i princip att köpa vinylskivor, då de ansåg att det var ett lätthanterligare media än vinylskivan (Thegel 2009, s.43). Vinylskivorna gömdes undan och/eller gallrades och glömdes nästan bort på de flesta bibliotek. Detta berodde bland annat på att försäljningen av cd-skivor hade ökat med nästan 15 procent mellan 1991 och 1992 och till en marknadsandel på nästan 78 procent. Försäljningen på vinylskivor hade däremot minskat under samma period med cirka 14 procent och hade i princip marginaliserats till en marknadsandel på bara 6.2 procent (Digitala drömmar 1993, s.31).

När den här uppsatsen skrivs är den vanligaste formen för att köpa och lyssna på musik olika streamade musiktjänster som Spotify enligt intresseorganisationen Musiksveriges rapport: *Musikbranschen i siffror: Statistik från 2012* (2013, s.20). Försäljningen av cd-skivor har minskat, men för det gamla formatet vinylskivan har intresset och försäljningen ökat, visserligen från en låg nivå. Att intresset för vinylskivan ökar visar sig till exempel i det ökande medlemsantalet i Facebookgruppen: Vi som älskar vinylskivor, med drygt 6000 medlemmar (2015-02-01). Redan 2012 hade vinylförsäljningen ökat till den nivån den hade 1993, med mer än 15 miljoner exemplar sålda mellan 2008 och 2012 (Bartmanski & Woodward 2013, s.2).

1.1 Problemformulering

Vinylskivan har fått en renässans som pågått under några år och som har nått nya höjder under 2014, det har till exempel visat sig att många musikinspelningar också släppts på vinylskiva och att internetbutiken CDON.COM numera också saluför vinylskivor. Problemformuleringen för uppsatsen bygger på att det saknas kunskap om vad vinylskivans förändrade status har inneburit för folkbibliotek, med tanke på att det är ett musikmedia som återigen har blivit populärt. Den kunskapen är intressant och viktig, eftersom många människor är ovetande om att en del folkbibliotek har kvar sina vinylsamlingar och därför inte efterfrågar dem. Även för de folkbibliotek som har kvar sina vinylsamlingar är det viktigt att veta att det kan finnas en efterfrågan på dessa samlingar. Dock har vinylskivan blivit lite bortglömd som musikäbbarare i de svenska uppsatser som undersöker musikutbudet på bibliotek och därför finns det ingen på senare år som specifikt inriktat sig på vinylsamlingarna och deras innehåll. Även i biblioteksstatistiken försvinner vinylskivorna då de redovisas tillsammans med cd-skivor och kassettband under fonogram.

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna uppsats är att få fram orsakerna till folkbibliotekens bevarande eller avvecklande av vinylsamlingarna. Studien i denna uppsats gör en kartläggning som ett första steg i att studera vilken ställning vinylskivan har på dagens folkbibliotek. Flera uppsatser har under de senaste tio åren behandlat musik på biblioteket, men då har det framför allt handlat om musik som är digital, antingen som cd-skivor eller som mp3 via internet. För att söka svar på vinylskivans roll på svenska folkbibliotek har jag följande frågeställningar:

Vilka faktorer har varit avgörande för vad folkbiblioteken har gjort eller gör med sina vinylsamlingar idag?

Vilken roll anser folkbibliotekens musikansvariga att vinylskivor har på folkbiblioteket idag?

1.3 Begreppsdefinitioner

Vinylskiva är det ord som jag använder i stället för grammofonskiva och LP-skiva, eftersom vinylskiva är den mest vedertagna benämningen idag.

På de ställen jag nämner bibliotek menar jag folkbibliotek om inget annat nämns, eftersom gemene man menar i första hand folkbibliotek då de nämner bibliotek.

2. Litteraturgenomgång

Jag har läst in mig på forskningslitteratur som handlar om musikinspelningar och då främst vinylskivor och folkbibliotek. Det har inte varit lätt, då det är väldigt få som idag riktat in sig på vinylskivor och än färre på bibliotek och vinylskivor. Dock hittade jag ett antal kandidat/magisteruppsatser som visserligen inte direkt är studier om vinylskivor, men som diskuterar dem. Därför valdes dessa uppsatser att placeras under temat vinylskivor, eftersom denna uppsats har riktat in sig på vinylsamlingar på folkbibliotek. Vinylskivans framtid som ljudmedia på folkbiblioteket och i samhället i stort diskuteras av litteraturen under temat vinylskivor. Under temat musikverksamhet finns det några uppsatser som har studerat hur musiksamlingarna är uppbyggda och hur man har prioriterat dem. Att jag valt temat musikverksamhet beror på att musikverksamhetens uppbyggnad och den ansvariga personalens intresse för vinylskivan påverkar beståndet och besluten om vinylsamlingens fortlevnad. För att få en annan synvinkel på vilka faktorer som avgör vad som ska bevaras eller avvecklas av vinylsamlingarna, sökte jag också fram några engelskspråkliga artiklar om beståndshantering. Dessa artiklar har jag valt att placeras under temat beståndshantering och bevarande, då de även diskuterar hur man på bästa sätt kan bevara beståndet av samlingarna.

2.1 Vinylskivor

I magisteruppsatsen *Dagsländor eller bestående värden? En studie om urval av musikfonogram på folkbibliotek* (2004) kommer Eva Fälth fram till att bibliotekarierna hade några gemensamma grundantaganden, som strävan efter ett basutbud och vikten av alternativmusik (Fälth 2004, s.64). I intervjuerna av fem musikbibliotekarierna visar det sig att två bibliotek hade avvecklat sina vinylsamlingar i slutet av 1980-talet; ett helt, medan det andra sparade en mindre mängd (Fälth 2004, s.34,36). Tre bibliotek gallrade vinylskivor, antingen konturnerligt eller kraftigt under 1990-talet, då de började köpa in cd-skivor. Musikbibliotekarien på ett av biblioteken som har en referenssamling av vinylskivor menade att den är en stor tillgång för att täcka in basutbudet. Musikelever och andra som har specialiserade frågor uppskattar vinylsamlingen mycket enligt henne (Fälth 2004, s.40).

I masteruppsatsen *Musikavdelningar ur ett tidsperspektiv: En kvalitativ studie av musikavdelningarna på fem folkbibliotek* (2009), redovisar Esther Thegel hur de studerade biblioteken har gjort med vinylsamlingarna. Då Thegel har analyserat hur arbetet på musikbiblioteken ändras under 40 år, kommer hon naturligtvis in på vinylskivan och vilken betydelse den har spelat på bibliotekens musikavdelningar. Det visade sig att alla fem bibliotek har vid något tillfälle haft vinylskivor, dock hade två bibliotek valt att avveckla dem och ett funderade då på att skänka bort större delen av vinylsamlingen, medan två bibliotek rentav köpte in vinylskivor både begagnade och några nya. Ett bibliotek hade kraftigt gallrat sitt vinylbestånd och tänkte bara spara det som de kallar ”svenskt exklusivt” (Thegel 2009, s.42f).

En annan studie som också diskuterar vinylskivor är kandidatuppsatsen i musikvetenskap *”Musik strömmar som vatten ur kranen” En inblick i hur musiktjänsten Spotify skapar nya sätt att lyssna och få tag i musik legalt* (2012) av Joakim Lundberg. Uppsatsen undersöker inte musik på bibliotek eller vinylskivor, men på frågan vad

informanterna tror om den framtida musikmarknaden diskuteras vinylskivans framtid. Enligt Lundbergs slutsats av informanternas svar ser det mörkt ut i framtiden för cd-skivan. Han kommer också fram till att en del kommer vilja hålla kvar ett fysiskt alternativ och vinylskivan verkar vara den man väljer och därför kommer den leva kvar (Lundberg 2012, s.38).

Studien *Are we on the right track? : Issues with LP record collections in U.S. academic libraries* (2009) av Elizabeth J Cox och Andrea Imre undersöker vinylsamlingarna på univeritetsbibliotek i USA. De problem som Cox och Imre intresserar sig för är hur biblioteken kan försäkra sig om att vårt muskarv som finns på vinylskivor ska kunna vara tillgängligt även i framtiden. Varför utbudet av vinylskivor är viktig för biblioteken är en annan fråga de också synliggör i studien (2009, s.475). Undersökningens syfte är att förstå hur olika akademiska bibliotek i USA hanterar, bevarar och utvecklar vinylsamlingarna samt vilka cirkulations praxis de tillämpar för dem (2009, s.476).

En artikel som undersöker vinylskivans fortlevnad på marknaden och dess återuppväckta kulturella betydelse är: *The vinyl: The analogue medium in the age of digital reproduction* (2013) av Dominik Bartmanski och Ian Woodward. Då vinylskivan är ett av det snabbast växande ljudformatet inom musikförsäljning, ville de undersöka orsakerna till varför vinylskivan återigen blivit ett högt värderat föremål för kulturell konsumtion. De använder ett kultursociologiskt synsätt och ett kulturellt förhållningssätt till konsumtion inom företagsekonomi och sociologi för att kunna svara på frågan. (Bartmanski & Woodward 2013, s.1). De menar att det analoga ljudformatet ger en upplevelse som står i direkt kontrast till vad andra ljudformat ger. Då vinylskivan inte längre är det dominerande och enda ljudformatet längre har den därför idag blivit mer tydlig och unik i sin framtoning (Bartmanski & Woodward 2013, s.17).

2.2 Musikverksamhet

Martin Sundins uppsats är en fallstudie gjord i Borås och heter: *Musiken och folkbiblioteket: En studie av musikverksamheten på folkbiblioteken i Borås Stad* (2004). Han upptäckte att på grund av kommundelarnas olika ekonomiska lägen är det stora skillnader hur mycket biblioteket lägger på musiken. De flesta av biblioteken han undersökte hade inte någon skriftlig målsättning för sin musikverksamhet, utan följde bara kulturnämndens mål. Målen är bland annat att biblioteken gratis ska tillhandahålla ett brett och aktuellt urval av medier för upplevelse, information och kunskap för användarna. Musiklyssning, äldreverksamhet, musikteater, sångstunder och konserter är andra musikverksamheter som också bedrivs på biblioteken i Borås Stads olika kommundelar (Sundin 2004, s.65). Det visade sig också att musikverksamheten på de bibliotek som han undersökte i första hand refererade till inköp och utlån av cd-skivor. För att musikverksamheten ska vara framgångsrik ansåg de intervjuade bibliotekarierna att det krävs ett stort musikintresse (Sundin 2004, s.72f).

Tre perspektiv på musikavdelningarna vid Stadsdelsbiblioteken i Göteborg: En kvalitativ studie om målsättningar och utbud (2004) heter Mattias Larssons magisteruppsats. I folkbibliotekens musikavdelningar finns det stora skillnader gällande storlek, innehåll och utformning och det är detta problemområde Larsson har riktat in sig på (Larsson 2004, s.4). För att få svar sina frågor intervjuade han tio musikansvariga på tio olika stadsbibliotek. Det visade sig att endast ett fåtal bibliotek hade uttalade

riktlinjer och målsättningar för sin musikverksamhet och inget bibliotek hade nerskrivna målformuleringar. Detta resulterade i att musikverksamheten vilade nästan helt på de musikansvariga på biblioteken. Det visade sig också att musikverksamheten påverkades negativt på grund av att de flesta musikansvariga inte hade ett brinnande musikintresse (Larsson 2004, s.74), vilket de intervjuade bibliotekarierna i Martin Sundins uppsats ansåg att de borde ha för att kunna ha en framgångsrik musikverksamhet (2004, s.73).

En annan magisteruppsats som diskuterar musikverksamheten är *Populärmusik på folkbibliotek: En studie kring urval* (2004) av Karin Schelin. Studien lägger egentligen fokus på kriterierna på inköp av pop- och rockmusik. Dock undersökte hon vad bibliotekarierna själva ansåg vara målen med verksamheten och problematiserade kvalitetsbegreppet som är rådande både på biblioteket och i samhället (Schelin 2004, s.5). Det visar sig att även hon liksom Larsson kommer fram till att biblioteken saknar skrivna målformuleringar för musikavdelningen och därför har bibliotekarierna mycket olika syn på populärmusikens syfte (2004, s.74). Det som påverkar bibliotekarierna vid urvalet av populärmusik till musikverksamheten, är till stor del kommersialismen som dock bibliotekarierna själva försöker motverka med hjälp av de kulturpolitiska målen. Dock måste biblioteket ta stor hänsyn till användarna och deras önskemål och inte vara alltför censurerande för att musikverksamheten ska hållas levande (Schelin 2004, s.51).

Musikbranschens syn på folkbiblioteken: En aktör att räkna med? av Åsa Ohlsson och Ann Skagerling är en magisteruppsats från 2007 som fokuserar på musikbranschen och inte på biblioteken. De diskuterar mer den digitala distributionen av musik och inte vinylskivor. Studien visar att biblioteken och deras musikverksamhet ska ses som en motvikt till det stereotypiska utbudet i radio och tv. Trots att allt mer musik finns att tillgå via internet, menade de intervjuade att bibliotekarien har en betydelse som personlig kontakt för inspiration och vägledning för att upptäcka ny musik. Musikverksamheten bör också inta en roll i det lokala musiklivet. En av informanterna frågade sig om biblioteket ska konkurrera med andra aktörer som tillgängliggör musik, men tyckte att biblioteket fyller en viktig roll så länge ingen annan gör det bättre. Dock var han tveksam till att detta ska betalas med skattepengar (Ohlsson & Skagerling 2007, s.60).

Musikverksamheten på folkbiblioteken får heller inget stöd av lagen, då Sverige inte har lagstadgat om att det ska finnas ljudbärande medier på folkbiblioteken. Det enda som nämns om ljudbärande medier i bibliotekslagen från 2013 (SFS 2013:801) är i paragraf sex som tar upp medier i texten ”Folkbibliotekens utbud av medier och tjänster ska präglas av allsidighet och kvalitet.” I promemorian till ny bibliotekslag från 2012 (Ds 2012:13) i stycket om andra medier 3.8.3 framkommer det att bland annat att musik, film och dataspel ska tillhandahållas utan avgifter på folkbiblioteken, men lagstiftaren anser inte att dessa medier fyller samma grundläggande syfte i samhället som litteraturen gör (s.41). Dock hindrar det inte folkbiblioteken att tillhandahålla dessa medier utan avgift. Det framhävs också att utlåningen av sådana produkter inte får snedvrída konkurrensen.

2.3 Beståndshantering och bevarande

Connecting to Collections in Florida: Current Conditions and Critical Needs in Libraries, Archives and Museums av Corinne Jörgensen, Paul F. Marty och Kathy Braun (2012) är en undersökning som visar att Florida har många unika samlingar som

behöver bevaras, då nästan två tredjedelar riskerar att bli förstörda eller försvinna om inget görs. Problemet är att Floridas bibliotek, arkiv och museum inte har tillräckligt med pengar för att kunna bevara, stabilisera, katalogisera och göra dem tillgängliga (Jørgensen et al., 2012, s.474). Studien kan hjälpa Floridas bibliotek, arkiv och museum att fundera på hur de ska förbättra sina samlingar och vad som ska prioriteras i det framtida arbetet (Jørgensen et al., 2012, s.475). Artikeln är intressant även för de svenska bibliotek som har valt att spara sina vinylsamlingar. Har biblioteken prioriterat vad de ska spara och har de sparat för att bevara för framtida generationer?

Det är viktigt att framtida generationer har lätt att få tillgång till betydelsefulla historiska inspelningar menar Tim Brooks i *Survey of Reissues of U.S. Recordings* (2005). Studien är gjord för USAs National Recording Preservation Board, Library of Congress. Den har genomförts för att bestämma den legala tillgängligheten av ljudinspelningar i USA. Brooks kommer fram till att många betydelsefulla historiska inspelningar inte är tillräckligt lättillgängliga för forskare, studenter och för allmänheten för icke-kommersiella ändamål. Han menar att det finns två huvudfaktorer till det. Den ena orsaken är den fysiska barriären, eftersom tekniken ändras ofta för ljudmedia, vilket har gjort att det kan vara svårt att hitta fungerande avspelningsutrustning som oftast bara finns kvar på speciella institutioner. Den andra orsaken är att kopieringsrättigheten bara tillåter de rättmätliga ägarna att tillgängliggöra dessa inspelningar i rådande teknik (Brooks 2005, s.14). Studien visar att bland annat biblioteken har en viktig roll i att bevara gamla medier, för att de ska vara tillgängliga för alla.

Det ansvar biblioteken tar för att bevara de olika mediaformaten tar Lori Widzinski upp i sin artikel "*Step away from the machine*": *A Look at Our Collective Past* (2010). Hon har tittat på de akademiska mediasamlingarnas historia under mediaformatets evolution. Studien visar att digitala format existerar sida vid sida med de analoga samlingarna, men frågan är om de fysiska formaten kommer ersättas av icke fysiska format via licenser (Widzinski 2010, s.375). Redan idag rör sig biblioteken från traditionellt ägande till att använda sig av olika typer av licensavtal. Trots det fortsätter mediasamlingarna vara viktiga för biblioteken. Widzinski anser att de digitala samlingarna har blivit vardag även för audiomedier särskilt i ljuset av de behov och ansvar biblioteken har i att spara och bevara olika mediaformat (2010, s.376). Denna fråga är viktig om biblioteken betänker hur och varför de har sparat eller gjort sig av med sina vinylskivor.

3. Teori

Uppsatsens teoretiska utgångspunkt bygger på Sanna Taljas tre musikperspektiv av musikbibliotek i hennes studie *Music, culture, and the library: An analysis of discourses* (2001). Talja är en finsk forskare inom biblioteks- och informationsvetenskap, som är anställd på Tammerfors universitet i Finland. Hon har intervjuat musikbiblioteksanvändare och analyserat några biblioteks officiella policydokument för att urskilja olikheter och likheter i tolkningen av bibliotekets musikverksamhet (Talja 2001, s.3). Talja definierar tre uppfattningar eller diskurser om vad bibliotekets musiksamlingar ska innehålla: det allmänna bildningsutbudet (the general education repertoire), det alternativa utbudet (the alternative repertoire) och det efterfrågestyrda utbudet (the demand repertoire) (Talja 2001, s.50-58). Diskursen Talja använder sig av innefattar ett makrosocialt perspektiv, där biblioteksinstitutionen är en del av en mer omfattande social och historisk process (2001, s.3). Denna diskurs är ett hjälpmedel för analysen i denna uppsats. Teorin används i denna uppsats för att definiera och analysera utbudet av folkbibliotekens kvarvarande eller avvecklade vinylsamlingar och om det har påverkat vad som skett med den.

3.1 Det allmänna bildningsutbudet

I det allmänna bildningsutbudet anser Talja att det ska finnas ett kulturellt historiskt perspektiv (2001, s.51); ett synsätt som bygger på att biblioteket och samlingen ska främja utbildning och studier (Talja 2001, s.50). Samlingen ska innehålla de centrala artisterna och deras främsta verk i olika musikgenrer. Det ska finnas en historisk bas i samlingen och den bör bestå av minst 50 procent klassisk musik, eftersom Talja anser att klassisk musik symboliserar ett arv av västerländsk civilisation och därför blir ett viktigt kulturarv. Det allmänna bildningsutbudet fokuserar på att utbilda användarna genom att få dem att vidga sina musikaliska vyer och lyssna på kvalitetsmusik, som bibliotekarierna har förmågan att urskilja (Talja 2001, s.54). I det allmänna bildningsperspektivet anläggs ett kritiskt synsätt till populärmusiken och menar att sådan musik lätt kan bli omodern till skillnad från kvalitetsmusik som inte har ett bäst före datum (Talja 2001, s.53).

3.2 Det alternativa utbudet

Biblioteket ska i det här perspektivet vara ett komplement till andra musikkanaler som tillhandahåller lättillgänglig musik. Ett alternativ till masskulturen och de kommersiella kanalerna som anses vara för strömlinjeformade är också det som förespråkas i detta perspektiv. Biblioteken ska kunna erbjuda en möjlighet för människor att kunna se hela bilden av musikutbudet och det garanterar att människor har en möjlighet att välja vad de vill lyssna på (Talja 2001, s.55). Kvalitet i det här utbudet står för den experimentella och ovanliga i musiken (Talja 2001, s.56). Det råder delade meningar om vad som är alternativ musik, men etnisk musik, världsmusik och nya trender inom independentrock, jazz och klassisk musik anses åtminstone tillhöra det alternativa utbudet (Talja 2001, s.55). Med synsättet som används i alternativa utbudet, vill biblioteken bredda användarnas musikaliska horisont för att de ska kunna hitta sin egen stil och bli specialiserade aktiva fans. För att kunna nå dit behöver biblioteket även ta en viss hänsyn till efterfrågan och tillhandahålla så kallad trendig musik. Dock måste de vara på det klara med att hitta en balans mellan användarnas intressen och kvalitativa kriterier

(Talja 2001, s.56f). Musik som oftast spelas på radio kan människor köpa och lyssna på själva och det är därför inte det nödvändigaste att ha i samlingen om biblioteket ska spara pengar och utrymme (Talja 2001, s.58).

3.3 Det efterfrågestyrda utbudet

I detta perspektiv gäller det att tillfredställa användarnas behov. Användarnas musikbeteende är det som ska styra utbudet i samlingen. För att få fram det bör biblioteket göra systematiska användarundersökningar. Genom att använda sig av lånestatistik och fråga användarna om deras musiksmak och vanor och studera diverse olika topplistor går det att få fram vad samlingens utbud bör innehålla. Det som bara står på hyllan och "samlar damm" och inte lånas ut, gallras bort (Talja 2001, s.58, 59). Samlingen ska spegla det lokala musikintresset och inte vara universell. Även bibliotekarierna får stå tillbaka med sitt kunnande i urvalsprocessen eftersom det är efterfrågan som styr. Populära skivor är de som också kommer att vara populära och lyssnas på även i framtiden, vilket gör att detta perspektiv uppmuntrar populärmusik (Talja 2001, s.60). Det innebär att det är den lokala användarens syn på vad som är populärt som styr. Många menar att biblioteket är det bästa stället att kunna bekanta sig med klassisk musik och det kan göra att den är det mest populära och efterfrågade genren på biblioteket (Talja 2001, s.60). Talja påpekar också att alla inte gillar samma musik, vilket innebär att bibliotekets samling får ett varierat utbud av de lokala användarnas gemensamma musikintresse (2001, s.62).

4. Metod

Då den här uppsatsen är en kartläggande studie, är det strukturerade eller standardiserade, intervjuer som på bästa sätt kan ge svar på uppsatsens frågeställning (Bryman 2011, s. 203). Den här kartläggningen innebär att så många folkbibliotek som möjligt ska studeras och tack vare de strukturerade telefonintervjuerna är det mindre, men mer specifika svar att jämföra med än i semistrukturerade intervjuer. En strukturerad intervju innebär att frågorna ställs i en förväg bestämd ordning, eftersom målet är att garantera att informanternas svar är jämförbara och kan sammanställas på ett säkert sätt (Bryman 2011, s.203).

Telefonintervjun består av flera ja- och nejfrågor och frågor med flera svarsalternativ. Några öppna frågor har valts för att även få informanternas åsikter i vissa frågor. Enkäter skulle också kunnat fungera, men då det är flera öppna frågor anser jag att det är lättare att göra en intervju för att få fram vad informanten menar med sina svar samt att det troligtvis skulle bli ett större bortfall med enkäter (Bryman 2011, s.231).

4.1 Telefonintervjuer

För att kunna göra ett större urval och eftersom det tar mindre tid än intervjuer på plats har jag valt att göra telefonintervjuer (Bryman 2011, s.208). Calver och Pops sammanställning av litteratur som behandlar telefonintervjuer stärkte valet av metod, då de kommer fram till att det finns fem huvudorsaker till att använda telefonintervjuer; man får en högre svarsfrekvens, man kan analysera data tidigare, de är billigare än andra metoder och samtalen att de kan avlyssnas för att säkerställa kvaliteten (Calver & Pops 2005, s.139).

En strukturerad intervju ger mig möjlighet att förklara frågan om informanten inte förstår, vilket inte kan göras i en enkätundersökning. Dock kan sonderingsfrågor och uppföljningsfrågor från mig som intervjuare vara problematiska, då frågorna ska ställas på samma vis för att det inte ska bli någon variation i frågorna, annars blir det en felkälla (Bryman 2011, s.219). För att komma ifrån det i studien används standardiserade sonderingsfrågor i de fall då det krävs ytterligare information, vilket det oftast gör vid öppna frågor. Sonderingsfrågor används på två sätt, antingen för att sondera att jag förstått deras svar rätt eller genom att upprepa de fasta svarsalternativen (Bryman 2011, s.219). Det är korta frågor som ställs i studien som presenteras i denna uppsats, eftersom de passar bäst i telefonintervjuer, då långa frågor lätt förvirrar informanten (Calver & Pope 2005, s.145,146). Likaså måste jag som intervjuare hålla en vanlig samtalston genom hela intervjun och även kunna ge adekvata introduktioner till frågorna (Calver & Pope 2005, s.145).

Andra fördelar som gjort att jag valde telefonintervjuer är att de har högre svarsfrekvens i jämförelse med en mejlundersökning (Calver & Poe 2005, s.149). Vidare visar en annan studie att det inte blir någon skillnad i resultaten om man väljer att göra intervjuer via telefon eller genom personliga möten även om man räknar in olika variabler som utbildning, arbete med mera. Även de sociodemografiska kännetecknen är likvärda i de båda fallen (Abascal Fernández et al., 2012, s.312).

4.2 Intervjufrågor

Den strukturerade intervjun består av totalt 17 frågor, men är indelad utifrån hur informanterna svarar på vissa frågor, detta gör att informanterna hade som mest 14 frågor att besvara och minst 6 frågor. Denna skillnad berodde på om biblioteket har eller inte har vinylskivor.

De slutna frågor som en strukturerad intervju mest består av har vissa fördelar gentemot öppna frågor, mer om öppna frågor längre fram i detta kapitel. Det är lättare att jämföra och bearbeta svaren och risken för variation minskar, eftersom intervjuaren skriver in och tolkar svaren. Frågorna är lätta att ställa och besvara och kan klargöra innebörden för en viss fråga (Bryman 2011, s.245).

Nackdelarna som finns är att inte något svarsalternativ passar in enligt informanten och de svarar spontant på frågorna utan vidare eftertanke och att det finns en risk att informanterna tolkar frågorna olika (Bryman 2011, s.246). För att råda bot på det har jag därför även valt att inkludera några öppna frågor, mer om detta längre fram i detta kapitel.

I studien har flera konkreta frågor svarsalternativen ja och nej, som till exempel om biblioteket i fråga har vinylskivor eller inte.

Öppna frågor är valda för att bland annat på ett bättre sätt återge informanternas tankar; till exempel varför de tror utlånen av vinylskivor eventuellt har minskat eller ökat. De kan svara med egna ord och därför kan intervjuaren på ett enklare sätt få information om hur de tolkar en fråga (Bryman 2011, s.244). Dessutom valde jag öppna frågor för att få reda på orsakerna för bevarandet av vinylskivor.

Givetvis finns det en del problem och nackdelar med öppna frågor som är svåra att komma ifrån. Intervjuerna tar längre tid och det är svårare att hitta ett tema i svaren som kan kodas samt att det kan vara svårare att ordagrant skriva ner vad informanterna säger, trots att man spelar in intervjun (Bryman 2011, s.244f).

4.3 Urval

Intervjuerna har skett med de ansvariga för musiksamlingarna på folkbibliotek. Jag har valt att göra min studie på folkbibliotek i kommuner med minst 10 000 invånare, eftersom på ett mindre bibliotek är chansen mindre att de har vinylskivor. Ett bibliotek per kommun valde jag ut, för att få en så stor spridning som möjligt. Ett systematiskt urval är gjort genom användande av kommunstatistik av invånarantal från Statistiska centralbyrån (SCB) från den första november 2013, för att göra ett urval. Listan rangordnades efter storleksordning och varannan kommun valdes ut på listan genom lottning av den första kommunen. På så vis valdes 107 kommuner ut av totalt 213 stycken.

4.4 Genomförande

Det var svårt att få ihop ett större empiriskt material. Av 107 utskickade mejl har 58 stycken eller 54 procent svarat. Av de som svarade var det ungefär hälften som ansåg att de inte kunde tillföra något till undersökningen; de hade aldrig hade haft några vinylskivor, det var så länge sedan de avvecklade vinylbeståndet eller så fanns ingen

som jobbat med vinylsamlingen kvar för att berätta om den. Av de 58 bibliotek som svarat på mejlet blev det 28 stycken eller 26 procent av de totalt 107 mejl jag skickade ut.

Ett mejl skickades ut till varje systematiskt utvalt kommuns huvudbibliotek, där det stod vad studien ville undersöka (se bilaga 1). Under telefonintervjun med den som biblioteket anser vara den som har mest kännedom för musiksamlingen på biblioteket, fyllde jag i deras svar i en enkät som är gjord i Google Drive. Google Drive är en webbaserad molntjänst, där man har tillgång till ordbehandlingsprogram, kalkylblad och där går det också att göra presentationer och enkäter online. Intervjuerna som gjordes varade allt från fyra till tolv minuter och genomsnittet för en intervju var sju minuter. De flesta intervjuerna spelades också in efter medgivande av informanterna, för att inte missa vad de sa, särskilt i de öppna frågorna. Att inte alla intervjuerna spelades in beror helt enkelt på om det fanns en möjlighet att använda högtalartelefon eller inte. Direkt efter registrerat svar i enkäten raderades inspelningen av intervjun, eftersom jag på så vis minimerade risken för att eventuella personuppgifter skulle spridas. Flera bibliotek som svarade på mejlet ansåg att de inte var relevanta för studien, då de inte hade några vinylsamlingar. Några av dessa bibliotek mejlades istället de frågor som ändå var relevanta för studien. Dock har jag varit tvungen i tre fall att skicka frågorna via mejl på grund av önskemål av att svara på frågorna via mejl istället för en telefonintervju. I ett fall gjordes det även en komplettering av intervjun via mejl. Intervjuerna genomfördes under en och en halv månad mellan 2014-10-28 och 2014-12-08.

Efter genomförandet av intervjuerna började arbetet med att sammanställa materialet. Att använda sig av Google Drives sammanfattning av enkätsvaren är ett enkelt sätt att få en övergripande sammanställning av det empiriska materialet för den här studien. Diagrammen som används i resultatdelen är hämtade från ovan nämnda sammanfattning i Google Drive. Nästa steg i analysen var att söka efter likheter och olikheter framför allt i svaren på de öppna frågorna för att kunna strukturera materialet.

För att kunna analysera det empiriska materialet har jag tagit hjälp av sammanfattningen av enkätsvaren i Google Drive och med den jämfört svaren i de öppna frågorna för att hitta gemensamma nämnare. Det har inte varit allt för svårt att hitta svar som liknar varandra och bygger på samma tema. Även de svar som skiljer sig från de andra har varit intressanta att hitta, eftersom dessa svar kan analyseras för att hitta orsakerna till varför de skiljer sig från de andra svaren. De slutna frågornas svar har jag jämfört och analyserat med hjälp av diagrammen i Google Drives enkätsvarssammanfattning. Mängden av svaren på de olika svarsalternativen har jag jämfört och analyserat för att hitta svar på varför informanterna har svarat som de gjort, likaså har jag analyserat och diskuterat varför en del svarsalternativ fick så få eller många svar.

I kapitel fem där resultaten redovisas används diagram tillsammans med en förklarande text för att på ett tydligt sätt redovisa svaren på de slutna frågorna. Resultaten från de öppna frågorna redovisas också med hjälp av en förklarande och resonerande text. Svaren redovisas med hjälp av frågeformulärets frågor (se bilaga 3). Analys och diskussion utförs i kapitel sex. I den första delen i kapitel sex analyseras innehållet i de kvarvarande och de avvecklade vinylsamlingarna med hjälp av Taljas tre musikperspektiv. De resterande delarna i kapitel sex analyseras informanternas musikintresse och deras åsikter om bevarandet av vinylskivor, beståndet av vinylskivor, anledningarna till bevarandet eller avvecklandet av bibliotekens vinylsamlingar och till sist utlånen av vinylskivor.

4.5 Forskningsetisk hänsyn

Det finns framför allt fyra grundläggande forskningsetiska principer som denna studie har använt sig av: informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet samt nyttjandekravet (Bryman, s. 131f). Informationskravet tillämpades framför allt för att upplysa om undersökningens syfte, via det mejl som skickades ut till de systematiskt utvalda folkbiblioteken (se bilaga 1). I och med att jag innan intervjun frågade om de var villiga att ställa upp som informanter i undersökningen, användes samtyckeskravet. Framför allt konfidentialitetskravet men även nyttjandekravet tillämpades i och med att de inspelade telefonintervjuerna raderades efter registrerat svar, eftersom det minimerades risken att eventuella personuppgifter skulle spridas och hamna i orätta händer. Konfidentialitetskravet har stärkts, eftersom både informanterna och biblioteken har anonymiserats.

5. Presentation av resultaten

Här redovisas svaren från studiens strukturerade telefonintervjuer. Redovisningen sker i form av de frågor som ställdes under intervjun.

5.1 Befattning och ansvarsområde

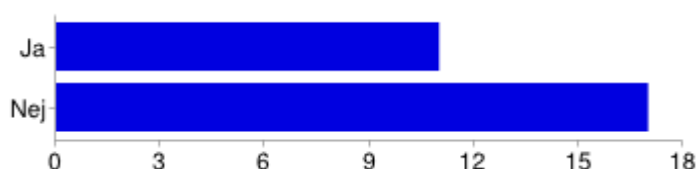
På de mindre folkbiblioteken i kommuner upp till 30 000 invånare var det nästan alltid någon form av chef för biblioteket som var informant. De biblioteken har oftast ingen som har något särskilt ansvar för musiken, vilket gör att de som har det övergripande ansvaret också blev informanter. En annan orsak är att mejlet skickades i första hand till chefer. Även på de mellanstora biblioteken har informanten inte något specifikt ansvar för musiken, utan ett av många områden. Från de större biblioteken har det oftast intervjuats någon som har ansvar för musiken i någon form som inköp eller musiksamlingarna. På de större biblioteken är informanterna bibliotekarier och de flesta har hand om vuxenavdelningen, men med olika ansvarsområden och en del är ansvariga för musiken. Den biblioteksassistent som svarade är ansvarig för musik. Det är 25 procent av 28 informanter som är chefer, men med olika beteckningar som bibliotekschef, kultur- och bibliotekschef, bibliotek- och turistbyråchef, verksamhetsansvarig och enhetschef. Hela 68 procent av informanterna är bibliotekarier och endast en av dessa 19 är barn- och ungdomsbibliotekarie, medan en annan bibliotekarie är ansvarig för ett filialbibliotek.

Mer än hälften eller nästan 54 procent av informanterna är ansvariga för musiken i någon form antingen för inköp, bevakning eller som ansvarig för musikavdelningen plus också andra ansvarsområden. De andra 13 är antingen chefer och har det övergripande ansvaret för biblioteket eller så har de andra huvudansvar som invandrare och flyktingar, fjärrlån, fack- och/eller skönlitteratur, tidskrifter, statistik, inköp eller så sitter bibliotekarien i ledningsgruppen eller är samordnade bibliotekarie.

5.2 Beståndet av vinylskivor på folkbiblioteken

Det står helt klart att det är fler bibliotek som inte har några vinylskivor än de som har, eftersom 61 procent av de 28 folkbibliotek som ingår i denna studie anger att de inte har några. Dock är det i alla fall 39 procent som anger att de har vinylskivor, vilket visar att vinylskivan trots allt finns kvar på folkbiblioteken.

Diagram 1: Har ni vinylskivor?(28 svar)

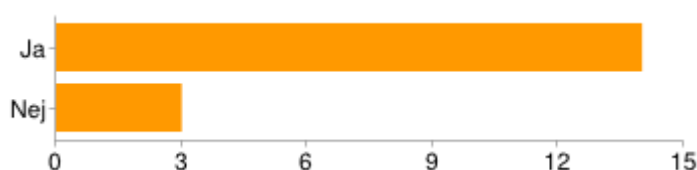
Ja 11 39 %

Nej 17 61 %

5.3 Det eventuellt tidigare beståndet av vinylskivor

Av de 28 bibliotek som ingår i denna studie är det 17 stycken som svarat att de inte har några vinylskivor idag. Det visar de sig att hela 82 procent av 17 bibliotek som inte har vinylskivor idag, har haft det tidigare och bara 18 procent av biblioteken har aldrig haft några vinylskivor överhuvudtaget. Dock ska det uppges att det är bibliotek som mer eller mindre har avböjt att medverka i studien, då de inte anser att de kan tillföra något av intresse eftersom de inte har några vinylskivor.

Diagram 2: Har ni haft vinylskivor tidigare, ni som inte har idag? (17 svar)

Ja 14 82 %

Nej 3 18 %

5.4 Anledningarna till avvecklingen av beståndet av vinylskivor

Cd-skivan är den klart största orsaken till avvecklingen av vinylskivan, då hela 71 procent av 14 bibliotek som inte har kvar vinylsamlingarna anger den som en av orsakerna. Dock är det 3 bibliotek av 17 som inte alls nämner cd-skivan som orsak till avvecklingen av vinylbeståndet. Två informanter menar istället att huvudorsakerna var att det var en gammal samling och att besökarna visade mindre intresse för vinylskivan samt att de anser att vinylskivorna ta mycket plats och är skrymmande. Den tredje informanten menar att biblioteket avvecklade vinylskivorna när kassetbandet började ta över vinylskivans roll och popularitet som ljudmedia i samhället och på biblioteket. För deras del konkurrerades vinylskivan ut redan på 1970-talet av kassetbandet som är ett mer lätthanterligt musikmedia och som också lånades ut, vilket inte gjordes med vinylskivor. Av de 17 bibliotek som har avvecklat vinylsamlingen anger även 2 bibliotek flytt av biblioteket som en bidragande orsak. Andra orsaker som har påverkat avvecklingen av vinylskivan är platsbrist då utrymmet behövdes till annat, slitna skivor men även att de flesta fick bättre musikanläggningar hemma och därför inte behövde besöka biblioteket för att lyssna på musik.

5.5 Musiktyper som vinylsamlingarna till störst del bestod av

Det vanligaste var att samlingarna hade ett blandat utbud, med en övervikt på klassisk musik. 57 procent av de 14 bibliotek som har haft vinylskivor tidigare anger att samlingarna bestod av ett blandat utbud av olika genrer. En informant anger bara klassisk musik som den genre vinylsamlingen till störst del bestod av. Likväl kunde den samlingen varit lika blandad som de andra biblioteken, eftersom informanten bara svarade på frågan vad vinylsamlingen till störst del hade innehållit och inte uppgav vad samlingen mer hade kunnat bestå av. Det var endast en som inte kan uppges vad den tidigare vinylsamlingen bestod av eftersom informanten inte jobbade då den avvecklades och det fanns ingen annan att fråga. Av de 14 bibliotek som har haft

vinylskivor tidigare anger 3 stycken att de endast hade barn- och ungdomsskivor och endast ett bibliotek hade haft en samling som till störst del bestod av visor.

5.6 Anledningarna till bevarandet av vinylsamlingen

Eftersom denna studie bygger bara på 28 svar och det är 11 av dessa bibliotek som har kvar vinylskivor är det svårare att se en tydlig tendens varför de valt att bevara dem. Dock är det flera som är inne på att vinylskivan har bevarats för att de har ett kulturellt värde. Andra aspekter är att de ser ett ökat ekonomiskt värde och att de få gånger vinylskivor lånas ut visar låntagaren en stor uppskattning att biblioteket tillgängliggör musik på vinyl. Ett bibliotek har bara sparat det som har lokal anknytning och vill därför behålla dem. En annan orsak är att biblioteket har en stor samling som de inte ville göra sig av med, utan istället återigen kunna erbjuda den till allmänheten. Av 11 bibliotek som har bevarat vinylsamlingarna är det 36 procent som är lite tveksamma till vad de ska göra med vinylsamlingen. De har beslutsångest om vinylsamlingen ska bevaras eller inte, då den bara har blivit liggande i magasinet till ingen nytta.

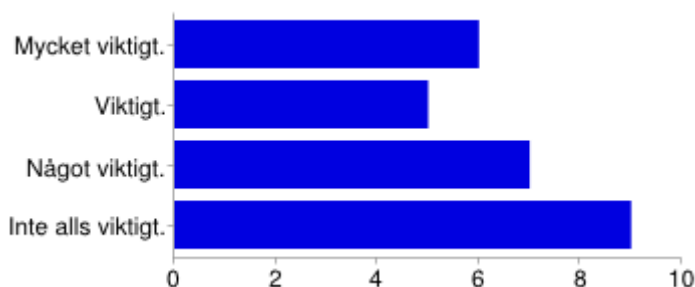
5.7 Musiktyper som vinylsamlingarna till störst del består av

Här går det att se lite olika tendenser beroende på om de har samlingen till utlån eller inte. De som inte har vinylskivorna till utlån har sparat skivor som oftast har någon lokal anknytning och som eventuellt inte finns på cd-skiva. För de som lånar ut vinylskivor och generellt sett är bibliotek i kommuner över 50 000 invånare är klassisk musik knappt dominerande. Hela 64 procent av 11 bibliotek har vinylsamlingar som till störst del består av klassiskt musik. Av dessa uppger tre bibliotek även att de har ett blandat sortiment. Bara tre bibliotek anger pop och rock som en del av samlingen, och ett av dessa tre har till störst del pop och rock. De andra två biblioteken placerar pop och rock på tredje plats i vad samlingen till störst del består av. Jazz anger fyra bibliotek som den näst största genren i samlingen. Även fyra bibliotek uppger att de har visor i sina samlingar, men endast ett bibliotek uppger visor som den största genren i vinylsamlingen. Ett bibliotek uppger folkmusik som den genre de har mest av i sin vinylsamling, men också lokala visor. Annars är det bara ett till bibliotek som uppger att de har sparat vinylskivor med lokal anknytning som lokala band och folklivsskildringar som är unika och som inte finns på cd-skiva.

5.8 Informanternas tyckande om bevarandet av vinylskivor på folkbiblioteket

Bevarandet av vinylskivor anser hela 33 procent av de 27 informanterna som har svarat att det inte är alls viktigt. Att det är 27 stycken som svarat och inte 28 beror på att en informant inte angav någon av dessa alternativ. Att det är något viktigt anser 26 procent. Dock tycker 22 procent att bevarandet av vinylskivor är mycket viktigt och de resterande 19 procent att det är viktigt. Det är dock viktigt att påpeka att merparten av hela 67 procent anser att det är viktigt, från något viktigt till mycket viktigt att biblioteket ska bevara vinylskivor.

Diagram 3: Hur viktigt tycker du det är att biblioteket ska bevara vinylskivor? (27 svar)

Mycket viktigt.	6	22 %
Viktigt.	5	19 %
Något viktigt.	7	26 %
Inte alls viktigt.	9	33 %

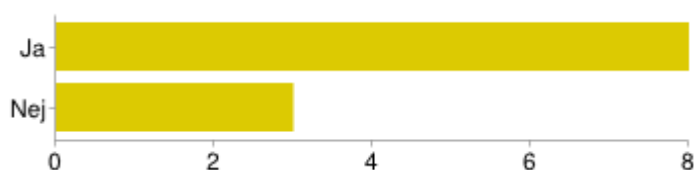
5.9 Förklaringarna till informanternas svar på bevarandet av vinylskivor

Flera av informanterna anser inte att det är viktigt att biblioteket ska bevara vinylskivorna och 14 procent av de 27 som svarade, anser så eftersom biblioteken inte har något bevarandeuppdrag av musikmedier. Andra aspekter är att biblioteken lider av platsbrist, det finns ingen efterfrågan och att cd-skivan är lättare att handskas med då de tycker att vinylskivan är ömtåligare och slits ut fortare än cd-skivan. Dock tycker 29 procent av de 27 informanter som svarade, att vinylskivor bör bevaras på något bibliotek i Sverige. Särskilt de specialbibliotek som har kvar sina samlingar bör därför också bevara dem för det kulturella värdet. De som anser att det är mycket viktigt att bevara vinylskivan menar att de bör bevaras för framtida generationer, eftersom all musik inte har återutgivits på cd-skivor, men finns då på vinylskivor. En informant säger angående vinylsamlingen att: ”där finns rariteter som inte går att få tag på. Och spotify etc. i all ära, men ljudet är inte detsamma som analogt.” Ytterligare en informant menar att många av deras musikintresserade låntagare ser ett stort värde i att lyssna på vinylskivor.

5.10 Utlån av vinylskivor

Det är väldigt få av de 28 bibliotek som ingår i denna studie som har vinylskivor till utlån. I kommuner med upp till 30 000 invånare finns det princip inte alls. Det är därför detta diagram bara bygger på 11 svar, eftersom 17 av de 28 bibliotek som ingår i denna studie inte har några vinylskivor. Dock är det ändå 73 procent av de 11 bibliotek som har vinylskivor som lånar ut dem. Av de 11 bibliotek som har vinylskivor idag är det 27 procent av biblioteken som inte har vinylskivorna till utlån, utan har bara sparat ett fåtal av dem som referens. Då frågan bara bygger på svar från elva bibliotek kan det därför vara svårt att generalisera svaren till resten av de folkbibliotek som har skivor till utlån och som inte ingår i denna studie. Det samma gäller även för de övriga frågorna angående utlånen av vinylskivor på folkbibliotek.

Diagram 4: Lånas det ut vinylskivor? (11 svar)

Ja 8 73 %

Nej 3 27 %

5.10 Uppskattningen av utlånen av vinylskivor jämfört med musik på cd

En försvinnande liten del vinylskivor lånas ut jämfört med cd-skivor. Ett bibliotek har statistik som visar på att vinylskivor lånas ut så lite som endast en fjortondel jämfört med utlån av cd-skivor. Ett annat bibliotek uppskattar vinylutlånen till en 0.5 procent jämfört med utlånen av cd-skivor. Av de 8 bibliotek som har vinylskivor till utlån är det 50 procent som säger att det lånas ut väldigt lite vinylskivor jämfört med cd-skivor. Två informanter menar att det är svårt att uppskatta, då vinylskivorna lånas ut från en skiva på fem år till ett två, tre per år medan cd-skivor lånas ut flera gånger i veckan. Det är faktiskt ett bibliotek som uppger att de inte lånar ut eller inte ens har några cd-skivor utan bara vinylskivor till utlån.

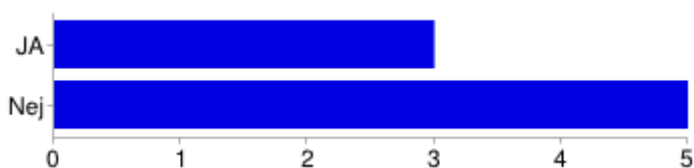
5.11 De mest utlånade musikgenrerna

De svar som informanterna uppger som den mest utlånade musikgenren, varierar från rock, pop till jazz, blues och folkmusik. Av de 8 bibliotek som har vinylskivor till utlån av de totalt 11 bibliotek som har vinylskivor anger 37.5 procent att det är framför allt rock som är den mest utlånade genren. Jazz är den andra genren som också lånas ut lite mer än andra genrer. Ett bibliotek anger jazz som den mest utlånade genren och två andra anger den genren som den näst mest utlånade. På ett bibliotek var det i princip en låntagare som stod för de flesta utlånen, och lånade mest folkmusik, sen jazz och prog. Av de 8 biblioteken anger 37.5 procent inte någon speciell genre. Det beror på att det inte förs någon statistik och att det nästan inte förekommer några utlån, från ett utlån på tre år till ungefär tre utlån per år. De återstående 25 procenten som lånas delas mellan genrena jazz och folkmusik.

5.12 Förändringen av utlånen på vinylskivor under det senaste året

Bara 38 procent av 8 informanter som har svarat på denna fråga kan se någon förändring av utlånen av vinylskivor det senaste året. Hela 63 procent kan inte se att utlånen av vinylskivor har förändrats under det senaste året, eftersom det förekommer så få utlån kan de därför inte se om det har förändrats.

Diagram 5: har utlånen på vinylskivor förändrats under det senaste året? (8 svar)

JA 3 38 %

Nej 5 63 %

5.13 Den uppskattade förändringen av utlånen av vinylskivor det senaste året

Av de totalt 28 bibliotek som ingår i denna studie är det 37.5 procent av de 8 bibliotek som har skivor till utlån som har svarat på frågan; hur stor andel utlånen ökat/minskat det senaste året. Ett bibliotek anger att utlånen har minskat från ytterst lite till inga alls som det är nu. De andra två informanterna anser att utlånen har ökat från ingenting eller nästan ingenting till lite mer, eller till och med över hundra procent.

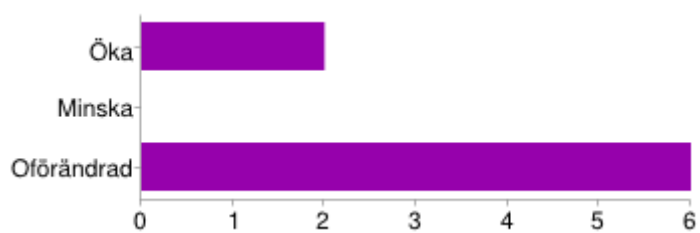
5.14 Informanternas svar på varför det har ökat/minskat

Även på denna fråga är det tre av åtta bibliotek som har svarat av de elva bibliotek som ingår i studien och som har vinylskivor idag. Att fem bibliotek inte har svarat på denna fråga beror på att det inte har sett någon förändring i utlån av vinylskivor. För ett bibliotek har utlånen minskat på grund av att samlingen är i så dåligt skick att biblioteket inte vill låna ut dem. Av de åtta bibliotek som svarade, har åtminstone två av tre stycken sett en ökning. Ett av biblioteken menar att låntagarna tycker om vinylformatet och de andra tror att det beror på deras utställningar och skyltningar av skivomslag och vinylskivor.

5.15 Informanternas uppskattning av hur utlåningen kommer att se ut fortsättningsvis

Här går det att se att ingen tror att utlånen av vinylskivor kommer att minska. Av de 8 bibliotek som svarat av de 11 stycken som har vinylskivor, är det endast 25 procent som anser att det kommer att öka något, men 75 procent av de som har vinylskivor till utlån anser att det kommer vara oförändrat och vara som det är idag. Ingen av de åtta informanterna som svarat på denna fråga tror att utlåningen kommer att minska.

Diagram 6: Hur tror du att utlåningen kommer att se ut i fortsättningsvis? (8 svar)

Öka   2   25 %

Minska   0   0 %

Oförändrad   6   75 %

6. Analys och diskussion

Analysdelen börjar med hjälp av Taljas teorimodell av de tre olika musikperspektiven, att analysera och diskutera innehållet både i de vinylsamlingar som har bevarats och de som har avvecklats. Andra kapitlet fokuserar på informanternas musikintresse och om det har någon betydelse för bibliotekets musikverksamhet. I det tredje kapitlet är det beståndet av vinylskivor som analyseras och diskuteras. Det fjärde och femte kapitlet är det anledningarna till avvecklingen respektive anledningarna till bevarandet av vinylsamlingarna på folkbiblioteken som behandlas. I det sjätte kapitlet analyseras och diskuteras informanternas åsikter om bevarandet av vinylskivor på folkbiblioteken. Sjunde och sista kapitlet i analysdelen diskuteras och analyseras utlånen av vinylskivor på folkbiblioteken.

6.1 Innehållet i vinylsamlingarna

Bland de bibliotek som har valt att spara och bevara vinylskivor anser flera att vinylskivan har ett kulturellt värde och de har därför valt att bevara formatet. Det som de anser har ett kulturellt värde är oftast lokalt förankrad musik. Denna musik kan egentligen bestå av vilken musik som helst, men med en övervikt på visor. I enlighet med Taljas tre musikperspektiv bör dessa samlingars innehåll hamna under det alternativa utbudet, eftersom många lokala inspelningar sällan spelats mycket i de kommersiella kanalerna och att de därför är ett alternativ till dem (2001, s.54f). Även i Fälths studie påvisas vikten av alternativ musik i musiksamlingen (2004, s.64). Jag menar att samlingarna av lokalmusik kan inspirera andra att bredda sin musikaliska horisont, men då krävs det att dessa samlingar synliggörs så att alla har chansen att hitta sin egen stil och bli specialiserade aktiva fans. All lokal musik är inte experimentell, men mycket av den lokala musiken har oftast inte nått större kommersiell framgång och därför kan den vara smal och lite experimentell och stå för det ovanliga i musikutbudet. Detta är i enlighet med det som Talja definierar som det alternativa utbudet, eftersom det alternativa utbudet för henne innebär att musiken ska vara ett alternativ till det kommersiella och kvaliteten är det experimentella och ovanliga i musiken (2001, s.55f).

Hos de bibliotek som har vinylskivor är det också vanligt att samlingen domineras av klassisk musik. Biblioteken uppvisar ett bestånd som utgörs av ett spektrum från nästan enbart klassisk musik till en blandad kompott, där klassisk musik är lite mer prioriterad än andra genrer. Denna grupp av bibliotekssamlingar hamnar då under det som Talja benämner som det allmänna bildningsutbudet (2001, s.52), då samlingarna innehåller övervägande klassisk musik samt att de även innehar de viktigaste artisterna i olika musikgenrer. Dock kan det också vara så med en del samlingar att de från början har tillhört det allmänna bildningsutbudet och med tiden utvecklats mer till det efterfrågestyrda utbudet (Talja 2001, s. 52, 59). Då det allmänna bildningsutbudet bör bestå av minst 50 procent klassisk musik och de centrala verken inom varje genre, medan det efterfrågestyrda utbudet förlitar sig på vad som är populärt och som efterfrågas (Talja 2001, s.50ff, 58f). Thegel kommer också, i sin studie, fram till att det blev allt vanligare att samlingen anpassades efter användarnas önskemål, även om biblioteket skulle ha ett brett utbud med klassiker inom olika genrer (2009, s.95). Även i Larsson studie visar det sig att de flesta musiksamlingarna består av det efterfrågestyrda utbudet (2004, s.74). Trots det påvisar Schelins och min studie att informationen från informanterna pekar mer åt det allmänna bildningsutbudet (2004, s.40), då en möjlig orsak kan vara att informanterna från Schelins och min studie haft ett visst kritiskt

synsätt till populär musik och att samlingen mest består av klassisk musik (Talja 2001, s.53). Enligt Schelin beror skillnaden mellan Larssons studie och hennes på att han har undersökt små bibliotek medan hon har undersökt stora bibliotek (2004, s.41). Denna iakttagelse har jag också gjort i min studie, att ju större biblioteket var desto större chans var det att biblioteket hade en samling bestående av det allmänna bildningsutbudet.

De avvecklade vinylsamlingarna i studien bestod oftast av blandad musik som klassisk musik (som alltid nämndes), jazz, pop, rock, folkmusik och världsmusik. Samlingarna hade även här utvecklats från det allmänna bildningsutbudet till det efterfrågestyrda utbudet i enlighet med Taljas sätt att se på de olika utbuderna (2001, s.52, 59). Att biblioteken utvecklades mer mot det efterfrågestyrda utbudet kan ha varit en bidragande orsak till avveckling av vinylsamlingarna. Användarna efterfrågade modernare artister och skivor på det då moderna mediet cd-skivan, vilket gjorde att biblioteket stod med en omodern samling på ett omodernt media som de då avvecklade. Dock anger ett bibliotek att samlingen till största del hade bestått av klassisk musik, vilket talar för det allmänna bildningsutbudet (Talja 2001, s.52).

Ett bibliotek uppger att den tidigare vinylsamlingen bestod främst av visor. I enlighet med denna studie och Taljas resonemang tillhörde samlingen det alternativa utbudet, då visor är ett alternativ till det kommersiella (2001, s.55). En förklaring till varför biblioteket gjorde sig av med samlingen skulle kunna vara att de kommersiella krafterna i slutändan ändå vann slaget om besökarnas musiksmak.

Tre bibliotek anger att samlingarna till största del bestod av barn- och ungdomsskivor. Under vilket av Taljas tre musikutbud hamnar då barn- och ungdomsskivor? De kan i alla fall inte anses hamna under det allmänna bildningsutbudet, eftersom i det allmänna bildningsutbudet är det klassisk musik som dominerar (Talja 2001, s.52). Då däremot barn- och ungdomsskivor består av många olika genrer, vilket visor kanske är den mest vanligaste genren bland barn- och ungdomsskivor. Under det alternativa utbudet skulle det kunna hamna om det hade kommit fram under intervjuerna att det handlade om lite udda barn- och ungdomsskivor, vilket det inte gjorde, eftersom det är lite svårt att definiera vad som kan betecknas som alternativ eller speciell musik (Talja 2001, s.55). Biblioteken ville då som idag locka barn och ungdomar till biblioteken och valde troligtvis därför barn- och ungdomsskivor som de visste att barn efterfrågade och uppskattade. Därför hamnar barn- och ungdomsskivor i detta sammanhang i Taljas efterfrågestyrda utbud (2001, s.61).

6.2 Musikintresset på folkbiblioteken

Under intervjuerna kom det fram att bibliotekarier på de större bibliotekens musikavdelning oftast uttrycker ett ganska stort musikintresse och att de visar ett genuint intresse för vinylskivan. En informant säger att vinylskivan har ”bättre ljud” och att det är ”roligt att ha dem kvar” angående frågan om varför biblioteket ska bevara vinylskivor. De flesta bibliotekarier i Sundins studie påpekade också att ett stort musikintresse hos de bibliotekarier som har ansvar för musikavdelningen ökar chansen att musikbiblioteket ska bli framgångsrikt (2004, s.60). Chansen är troligtvis högre på större bibliotek att det finns bibliotekarier som är mycket intresserade av musik och som tillåts nästan bara ha ansvar för musikavdelningen. Larsson skriver däremot i sin studie att de flesta ansvariga inte hade någon musikbakgrund och inte heller ett brinnande intresse för musik, utan bara ett allmänt musikintresse (2004, s.55,74). Det är intressant

att hans slutsats skiljer sig från Sundins och min studie. En möjlig bidragande orsak kan vara att han studerade mindre stadsdelsbibliotek och inte huvudbibliotek som Sundin och studien som presenteras i den här uppsatsen gjort. På de flesta bibliotek som har ingått i denna studie har det också visat sig att musiksamlingen inte är prioriterad och att det därför krävs ett stort musikintresse för att hålla musikverksamheten levande. För att kunna veta vilken eller vilka av Taljas tre utbud bibliotekets vinylsamling består av och för att kunna uttala sig om hur aktivt biblioteket ska vara med att visa sitt utbud, krävs personal som har ett stort musikintresse och kunskap i musik.

6.3 Beståndet av vinylskivor på folkbiblioteken

Det har visat sig genom studien som presenteras i den här uppsatsen, och i Thegels studie, att många bibliotek inte har några vinylskivor, men att de ändå är en övervägande del som har haft det tidigare (2009, s.42). Då studien i den här uppsatsen visar att hela 82 procent av de 17 folkbibliotek som inte har vinylskivor idag har haft det tidigare. Thegel skriver också att antingen hade biblioteken gjort sig av med samlingen eller åtminstone hårdgallrat den medan andra hade sparat eller till och med köpte vinylskivor, vilket även min studie visar (2009, s.42). Det verkar så att många av biblioteken inte sett någon efterfrågan på vinylskivor, eftersom flera av mejlen från folkbiblioteken som jag kontaktade angående frågan om att ställa upp i undersökningen (se bilaga 1), inte sett någon renässans av vinylskivor, vilket kan sammanfattas med detta citat från ett bibliotek: ”Vi har ingen vinylsamling och har inte märkt någon efterfrågan på vinylskivor. Vår tes är att de som är intresserade av vinyl gärna köper dessa skivor.” Tesen kan stämma om jag bara ser till mig själv och mina vänner då vi köper både nya och begagnade skivor, men aldrig frågar eller lånar på biblioteket.

Antalet bibliotek som aldrig har haft några vinylskivor är få enligt de svar som kommit in i studien som presenteras i den här uppsatsen. Dock anger nio bibliotek som svarat på mejlet från denna studie att de inte har vinylskivor. Endast ett av dessa anger att de aldrig har haft några vinylskivor. Av den anledningen vet vi inte om de har haft några vinylskivor tidigare då jag inte har intervjuat dem, eftersom de uttryckte sig i mejlet att det inte var någon mening med det. Jag har istället koncentrerat mig på dem som kunde ge lite mer information och som var villiga att ställa upp på en intervju. Många av de bibliotek som har svarat på mejlet från studien och som inte har kvar vinylsamlingarna uttrycker sig på liknade sätt som detta citat från ett av svaren på mejlutsickket till folkbiblioteken om frågan att delta i undersökningen:

Det finns ingen kvar här som jobbade när det fanns vinylskivor. Kan därför inte svara på när dessa försvann. Men vet att det, liksom på de flesta folkbibliotek, fanns en samling och lyssnarplatser på 60- 70 talet, och även 80-talet. Tror inte att vi är på väg mot att börja igen eftersom inköp av musik minskar pga. minskad efterfrågan. Medianslaget är begränsat och det finns idag så många format att ta hänsyn till när man handlar media.

Studien som presenteras i den här uppsatsen visar att vinylsamlingarna inte är något som folkbiblioteken prioriterar eller för den delen anser att de är tvungna att tillhandahålla. Ändå är det endast tre bibliotek i studien som uppger att de aldrig har haft några vinylskivor, vilket kan innebära att tidigare innan cd-skivans dominans var vinylskivan dominerande och ganska vanligt förekommande på folkbiblioteken.

Den klassiska musiken dominerar som den största genren både på de folkbibliotek som har avvecklat vinylsamlingen och som har den kvar. Att det är så beror på att genren anses stå för kultur enligt Taljas definition, under den tid när samlingarna byggdes upp ville folkbiblioteken utbilda besökarna i kultur, genom att erbjuda den kulturella basen som den klassiska musiken är en del av (2001, s.51f). Då Taljas definition av det allmänna utbildningsutbudet innebär att det ska finnas en historisk bas och att den bör bestå av minst 50 procent klassisk musik placeras därför dessa samlingar i detta utbud (2001, s.50ff). De folkbibliotek som har sparat den lokala musiken har den oftast som referens. Det har även visat sig under arbetet med analysen att en tänkbar förklaring skulle kunna vara att folkbiblioteken inte bara har sparat dem för att det är lokalt, utan även för att de anser att musiken är lite ovanlig. Genom att spara det lokala anlägger de det alternativa perspektivet enligt denna studies sätt att se på frågan, eftersom den lokala musik som folkbiblioteken oftast sparat brukar vara ganska smal musik som inte har haft någon större kommersiell framgång och därför enligt denna uppsats och Taljas definition tillhör de det alternativa utbudet (2001, s.55f). Med tiden har de bibliotek som har kvar sin vinylsamling liksom de som avvecklade den gått från att innehållet på samlingen tillhört det allmänna till det efterfrågestyrda utbudet. En av orsakerna att det blev så kan vara den rådande samhällsförändringen som också skedde i biblioteken under den tiden. Folkbiblioteken skulle inte längre utbilda låntagarna i vad som är bra eller dåligt utan biblioteken skulle se till att fler förkovrade sig i kulturen genom att ge låntagarna vad de ville ha. De folkbibliotek som idag köper in musik går nästan bara efter det som efterfrågas och anlägger därför det efterfrågestyrda perspektivet, vilket har gjort att de bibliotek som köper in nya vinylskivor framför allt köper in rock.

6.4 Anledningar till avveckling av vinylsamlingar

Den största anledningen till avvecklingen av vinylskivor var cd-skivans intåg och under intervjuerna och via mejlsvaren framgår det att avvecklingen av vinylsamlingarna skedde på de flesta folkbibliotek i studien under sent 1980-tal fram till 2000-talets början. Genom studiens mejlsvår och intervjuer kan det också urskiljas att kring mitten av 1990-talet skedde den största avyttringen. Endast en informant anger kassetbandet som en orsak till att biblioteket avvecklade vinylsamlingen. Att cd-skivan kom att dominera berodde på att den lämpade sig bättre för utlån och ansågs hållbarare än vinylskivan. Dock är det två informanter förutom den som anger kassetbandet som den bidragande orsaken, som inte nämner cd-skivan som en bidragande orsak till avvecklingen av vinylsamlingen. De menar bland annat att samlingen var för gammal för att tilltala besökarna och att de visade mindre intresse för vinylskivan. Att besökarna visade ett mindre intresse för vinylskivan kan möjligtvis ha med cd-skivans utbredning som det dominerade mediet under 1990-talet att göra, vilket i sin tur var en möjlig bidragande orsak till att nytgiven musik i allt mindre utsträckning släpptes på vinylskivor.

Det empiriska materialet visar på att många folkbibliotek endast hade vinylskivor för avlyssning på folkbiblioteket och inte till utlån. Det är ytterligare en anledning till varför vinylskivan tappade mark gentemot den mer utlånsvänligare cd-skivan. Att många fick bättre musikanläggningar hemma anser en av informanterna resulterade i att det blev ett minskande behov att besöka biblioteket för att lyssna på skivor. Dock hade alla säkert inte råd att skaffa bättre musikanläggningar hemma, vilket i slutändan gjorde att det kanske fanns människor som stängdes ute ifrån att lyssna på musik, eftersom många folkbibliotek tog bort lyssningsplatserna när vinylsamlingen avvecklades. Även

om folkbiblioteken sparade vinylsamlingen kunde den bli otillgänglig för allmänheten, då möjliga bidragande orsaker kan ha varit att den inte var katalogiserad eller att biblioteket hade gjort sig av med skivspelarna. Detta medförde att möjligheten till att lyssna på originalinspelningar kraftigt begränsades och enda möjligheten för de flesta människor var istället att lyssna på den via en återutgåva på ett annat medieformat (Brooks 2005, s.1f).

Flera informanter anger också biblioteksflytt eller ombyggnad av lokalerna som en orsak till avvecklingen. Det kan lätt förklaras med att det var enklare att göra sig av med skivorna när biblioteket flyttade till nya lokaler som inte var anpassade för gamla medier. En informant uttrycker anledningen till avvecklingen av vinylskivorna enligt följande: ”vi hade en ombyggnad -91 och det kan ha varit i samband med den som vi ändrade musikrummet bland annat.”

6.5 Anledningar till bevarandet av vinylsamlingarna

De folkbibliotek som har bevarat sina vinylskivor menar att vinylskivorna har ett kulturellt värde och det är helt enkelt ett kulturarv som de vill bevara. Dock har vinylskivorna antingen varit undanförda eller nästan bortglömda och sparats som referens på många av de folkbibliotek som har kvar sina vinylskivor. En informant säger att när låntagarna upptäckt att biblioteket har vinylskivor och de väl lånar dem uttrycker de stor uppskattning över att biblioteket tillgängliggör musik på vinyl. En bidragande orsak till varför de som lånar vinylskivor på folkbibliotek blir så överväldiga över att biblioteket tillhandahåller denna media, kan vara att ingen förväntar sig att folkbiblioteken har bevarat ett så pass gammalt media som trots allt vinylskivan är. Redan 2004 påpekade en informant i Fälth's undersökning att referenssamlingen av vinylskivor var en stor tillgång för att kunna täcka in basutbudet (s.40). Med tanke på att resultaten i studien som presenteras i den här uppsatsen bland annat visar att folkbiblioteken har sparat unika exemplar av svåråtkomliga inspelningar i sina referenssamlingar, inspelningar som både kan vara dyra och svåra att få tag på, och att de idag till och med har dem till utlån tyder på att vinylsamlingarna fortfarande är en tillgång för biblioteken. Fälth anser att en möjlig bidragande faktor till varför vinylskivorna är en tillgång är att de hade bidragit till kontinuitet i verksamheten på de bibliotek som valt att behålla dem, eftersom den gamla vinylsamlingen och de nya digitala samlingarna kompletterar varandra (2004, s.42).

Några bibliotek i studien har inte riktigt tagit ställning till vad de ska göra med sina vinylsamlingar. De kanske tänker i samma banor som Widzinski, då hon menar att i den närstående digitala världen där allt sker online kommer de flesta fysiska medierna var onödiga (2010, s.375f). När det mesta finns tillgängligt online behöver inte heller folkbiblioteken bevara de fysiska exemplaren av vinylskivor som tar plats och är i för dåligt skick för att bevaras.

6.6 Informanternas åsikter om bevarande

I promemorian (Ds 2012:13) påpekas det att litteraturen är det som är viktigast inom biblioteksområdet och ”att biblioteken ska tillhandahålla musik eller dataspel kan inte anses fylla samma grundläggande syfte i samhällslivet”(s.41). Just det faktum att folkbiblioteken inte har något bevarandansvar anger 14 procent av informanterna som en av orsakerna till varför de inte alls tycker att det är viktigt att folkbiblioteket ska bevara vinylskivor. Platsbrist, att skivorna är ömtåliga och otympliga är andra orsaker

som några av de 33 procenten av informanterna anger som betydande för varför de inte alls tycker det är viktigt. Att det råder platsbrist på de flesta folkbibliotek är ingen nyhet och därför är det lätt att förstå informanternas resonemang kring bristen på plats, då biblioteket även måste gallra bland litteraturen för att få plats med ny litteratur. Vinylskivan är bevisligen ömtålig och är därför mindre lämplig att ha till utlån jämfört med den mindre och något tåligare cd-skivan.

De som tycker det är mycket viktigt att biblioteket ska bevara vinylskivor anlägger egentligen två spår förutom det kulturella värdet, det mänskliga eller det materialistiska anser jag. Med det mänskliga spåret hänvisar de till låntagarna och deras uppskattning av vinylformatet och att vinylsamlingen bör bevaras för framtida generationer. I det materialistiska spåret är det i stället att det finns rariteter som inte går att få tag på och det analoga ljudet vinylskivan står för, som anges som orsak till bevarandet.

Det faktum att det trots allt är hela 67 procent som anser att det var ”något viktigt” eller ”mycket viktigt” att biblioteket ska bevara vinylskivor, kan eventuellt bero på hur svarsalternativen var formulerade. Då svarsalternativet ”något viktigt” kan tolkas både som ”ganska viktigt” och ”lite mindre viktigt” kan det ha påverkat svaren och resulterat i att så många svarade det. Ett bättre alternativ till ”något viktigt” skulle ha kunnat vara ”inte viktigt” för att på så sätt få in två negativa och två positiva svarsalternativ.

En reflektion som kommer fram i denna studie är att de bibliotek som har vinylskivor är också informanterna något mer positiva till bevarandet av vinylskivan än de bibliotek som inte har några vinylskivor. På biblioteken som har vinylskivor till utlån och framför allt de lite större biblioteken som har särskilda musikavdelningar är informanterna i större grad positiva till att biblioteket ska bevara vinylskivor.

6.7 Utlånen av vinylskivor

Utlånen av vinylskivor är väldigt få om de jämförs med utlånen av cd-skivor, då några bibliotek har allt från ett par utlån per år till max en 0.5 procent jämfört med cd-skivorna. En bidragande orsak kan vara att de folkbibliotek som inte eller nästan aldrig lånar ut vinylskivorna förvarar dem i magasinet och en del bibliotek har inte heller dem katalogiserade. En intressant jämförelse med till exempel USA är Imre och Cox studie av universitetsbibliotek, som däremot visar att en majoritet av universitetsbiblioteken har sina vinylsamlingar i musikbiblioteket eller på huvudbiblioteket och endast tolv procent förvarade dem i sina magasin (2009, s.439). Denna skillnad kan delvis bero på att universitetsbiblioteken är större än de flesta svenska folkbibliotek och att vinylsamlingarna på universitetsbiblioteken används i studiesyfte och därför är mer efterfrågade än på svenska folkbibliotek. Det har visat sig under telefonintervjun i studien för denna uppsats att flera informanter uppger att de få vinylskivor som finns kvar inte alltid är katalogiserade och därför inte tillgängliga för allmänheten för utlån. Även universitetsbiblioteken i USA har okatalogiserade vinylsamlingar, då Imre och Cox studie visar att hela 25 procent av de bibliotek som ingick i studien hade vinylsamlingar som inte var katalogiserade (2009, s.482).

Andra aspekter som har kommit fram under intervjuerna är att när biblioteken gör utställningar kring vinylskivor och skyltar med dem, visar det sig att intresset för vinylsamlingen ökar. Analysen av studien blir då att de bibliotek som har kvar sina vinylsamlingar bör exponera dem mer aktivt för att öka intresset för bibliotekets vinylsamlingar. De flesta informanterna anser att statistiken på utlånen kommer att vara

oförändrad eftersom den är så väldigt liten och att det inte finns någon efterfrågan, då de inte heller marknadsför vinylskivan. De två informanter som tror att utlånen kommer att öka lite, menar att det kommer att öka tack vare att de satsar och gör marknadsföring på vinylskivan. Att ett bibliotek kan se en ökning av utlånen från noll till över hundra procent beror på att de under ett antal år inte hade några vinylskivor, men de har nu börjat satsa på vinylskivor och köper därför in nya.

Eftersom det lånas ut väldigt lite vinylskivor på biblioteken blev fråga 15 och 16 som handlar om hur andelen av utlånen har förändrats, nästan onödiga då väldigt få bibliotek kunde svara på dessa frågor. Frågorna besvarades bara av tre informanter, eftersom de andra informanterna som kunde svara på frågan inte hade sett någon förändring. Därför hade egentligen fråga 14 varit tillräckligt för att få svar på om biblioteken sett någon förändring i utlånen av vinylskivor. Om det hade visat sig att fler sett en förändring, hade fråga 15 och 16 varit i högre grad relevanta.

Tre bibliotek uppger rock som den genre som lånas ut mest. Jag kan spekulera i flera orsaker till detta. Dels kan en möjlig orsak vara att den är en väldigt stor och utbredd genre som gillas av människor i olika åldrar. Dels kan en annan möjlig orsak vara att många som lyssnar på rock gärna vill lyssna på det fysiska formatet som var det dominerande och självklara valet under uppväxttiden. En informant säger att de har övervägande yngre låntagare som själva aldrig upplevt vinylskivans storhetstid och de är därför nyfikna på det förträffliga gamla mediet som de har hört talas om. Jazz är den genre som lånas ut näst mest och en bidragande orsak kan vara att både den yngre och äldre generationen återupptäckt jazzen särskilt i och med filmen om Monica Zetterlund. Dessutom har diverse EDM-artister samplat både nyare och gammal jazz och presenterat dem för en yngre publik i dansmusiktappning. Enligt Taljas tre olika utbud kan "independent" rock och jazz tillhöra det alternativa utbudet, men inte om samlingen består av klassikerna i dessa genrer, då det alternativa utbudet står för den smala icke kommersiella musiken (2001, s. 55f). Då bibliotekens rock- och jazzsamlingar oftast består av klassikerna i sin genre och eftersom de är de mest efterfrågade, kan de därför hamna både i det allmänna bildningsutbudet och i det efterfrågestyrda utbudet (Talja 2001, 51, 59f).

7. Slutsatser

Här redogör jag för hur syftet med denna uppsats uppfylls om vilken status och roll vinylskivorna har på dagens folkbibliotek

7.1 Vilka faktorer har varit avgörande för vad folkbiblioteken har gjort eller gör med sina vinylsamlingar idag?

De flesta bibliotek har någon gång haft vinylskivor vilket även Thegels studie kommer fram till (2009, s.42). Dock har inte vinylsamlingarnas innehåll i så stor utsträckning spelat in på vad biblioteken gjort med sina samlingar. Till viss del går det att läsa ut av resultatet i studien att i de fall biblioteket har sparat ett mindre antal vinylskivor rör det sig nästan uteslutande om lokal musik som oftast består av visor. Enligt Taljas definition (2001, s.50f), vilket är denna studies perspektiv, tillhör visorna det alternativa utbudet. De något större och de större samlingarna dominerades av klassisk musik, vilket gör att många bibliotek har sparat samlingar som tillhör det allmänna bildningsutbudet eller möjligtvis det efterfrågestyrda utbudet. Detta eftersom samlingarna består av minst 50 procent klassisk musik och har en historisk bas enligt det allmänna utbudet eller att den består av de mest populära artisterna enligt det efterfrågestyrda utbudet (Talja 2001, s.50ff, 58ff).

En viktig faktor som har påverkat biblioteken till att spara sina vinylsamlingar enligt informanterna är att de har ett kulturellt värde som bör sparas för framtida generationer. De bibliotek som köper in nya vinylskivor anlägger det efterfrågestyrda utbudet och får på så vis ett ökat intresse för vinylskivan. Dock visar studien att det är väldigt få bibliotek som har vågat satsa på vinylskivor och att de flesta som har dem kvar inte marknadsför dem, vilket har resulterat att de inte har någon efterfrågan på vinylskivor.

De bibliotek som har avvecklat vinylskivorna har oftast haft en samling bestående av det allmänna bildningsutbudet eller det efterfrågestyrda utbudet enligt Taljas definition (2001, s.50ff, 58ff). Att de är en övervikt på dessa utbud i det avvecklade beståndet kan dels bero på att samhällsförändringarna förändrade bibliotekets förutsättningar från att utbilda låntagaren i vad som är god kultur till att ge vad de efterfrågar. När låntagarna inte längre efterfrågade musik på vinylskivor, blev samlingarna omoderna och det kan ha varit en orsak till varför de avvecklades istället. Likaså är vinylskivan ett ganska gammalt mediaformat och folkbiblioteken vill gärna använda sig av nyare teknik för att locka in den yngre generationen menar jag. Under 1990-talet var det cd-skivan som var den relativt nya mediaformatet som dominerade och kunde locka in den yngre befolkningen. Idag på 2010-talet är de streamade tjänsterna som är den nyare och dominerande tekniken, men där också vinylskivan har hittat tillbaka som ett alternativ till det nya. Detta kan medföra för de folkbibliotek som väljer att marknadsföra vinylsamlingarna de har, att de kan locka in en del av den yngre generationen som är intresserade av att höra hur det analoga ljudet låter anser jag.

7.2 Vilken roll anser folkbibliotekens musikansvariga att vinylskivor har på folkbiblioteket idag?

Då biblioteken i första hand tillhandahåller litteratur kommer musiken lite i skymundan och när cd-skivan tog över som det dominerande ljudformatet, tappade vinylskivan sin roll på de flesta folkbibliotek. Många av de musikansvariga på biblioteken anser dock

att vinylskivan har eller har haft rollen som en bärare av det kulturella arvet, som bör bevaras för framtida generationer. Med tanke på detta så kan en förklaring vara att de anser att vinylsamlingarna har spelat eller spelar en bildande eller alternativ roll enligt Taljas perspektiv (2001, s.50-58), men eftersom folkbiblioteken inte har bevarandeansvar enligt bibliotekslagen (SFS 2013:801) anser många musikansvariga att vinylsamlingarna inte måste bevaras på de mindre biblioteken. En förklaring till varför de tycker så är att de anser att det är efterfrågan som styr vilken musik och vilket media biblioteket ska tillhandahålla. De musikansvariga som tycker så anser därför att vinylsamlingarna ska bestå av ett innehåll som efterfrågas, för att de ska vara intressanta för biblioteket enligt Taljas perspektiv (2001, s.58ff). Under vinylskivans glansdagar på 1970- och 1980 -talet visade det sig att vinylskivan spelade en viss roll för att locka till sig framför allt yngre till biblioteken, eftersom biblioteket kunde erbjuda lyssningsplatser för att kunna lyssna på musik i en bra musikanläggning, vilka många inte hade hemma vid den tiden.

De flesta informanter i denna studie anser att den lilla utlåning som idag existerar förmodligen kommer att förbli oförändrad och ser därför att vinylskivan spelar en väldigt liten roll för biblioteket idag. Den renässans som vinylskivan har fått har inte märks av hos de musikansvariga på folkbiblioteken i Sverige. Dock är det så att de musikansvariga på de bibliotek som har börjat satsa på vinylskivor igen ser en ökning av utlånen och ett visst ökat intresse för vinylskivan. Dock menar jag att det krävs att de musikansvariga aktivt marknadsför vinylskivan för att den ska spela en större roll på biblioteket än var den gör idag.

8. Avslutande diskussion

Syftet med denna uppsats är att få fram orsakerna till folkbibliotekens bevarande eller avvecklande av vinylsamlingarna. Studien i denna uppsats gör en kartläggning som ett första steg i att studera vilken ställning vinylskivan har på dagens folkbibliotek. Då vinylskivan fått en renässans under 2010-talet utgick jag i min övergripande problemformulering om att det saknas kunskap om vad vinylskivans förändrade status har inneburit för folkbibliotek. För att besvara dessa frågor har följande två frågeställningar används: Vilka faktorer har varit avgörande för vad folkbiblioteken har gjort eller gör med sina vinylsamlingar idag? Vilken roll anser folkbibliotekens musikansvariga att vinylskivor har på folkbiblioteket idag?

Resultaten visar att de flesta bibliotek har haft vinylskivor och 39 procent har vinylskivor idag. De faktorer som har spelat in på vad biblioteken gjort med sina vinylsamlingar, för avveckling är; cd-skivans införande, minskad efterfrågan, platsbrist och flytt till nya lokaler. Faktorerna för bevarande är; att vinylskivan har ett kulturellt värde och att de har blivit kvar. Rollen som vinylskivan har på biblioteket enligt de musikansvariga är; väldigt liten och kommer att vara oförändrad eftersom den har en marginaliserad plats på biblioteket men de anser att vinylskivan är en viktig kulturbärare. De musikansvariga som anser att vinylsamlingen har ett kulturellt värde anser också att den har en bildande eller alternativ roll på biblioteket. Däremot de som inte tycker att biblioteket ska bevara vinylskivan istället anser att samlingen ska ha en efterfrågande roll. Det är väldigt få bibliotek som aktivt synliggör vinylsamlingen, vilket krävs för att vinylskivan ska spela en större roll på biblioteket.

Eftersom det finns ett ökat intresse för vinylskivor just nu kan man undra om folkbiblioteken också sett någon renässans i efterfrågan av vinylskivor? Vad jag kan se i mejlen från de folkbibliotek som returnerade svar på förfrågan om att ställa upp i undersökningen (se bilaga 1), har de inte sett någon renässans av vinylskivan. Då bara 28 informanter från lika många folkbibliotek har intervjuats av de 107 folkbibliotek som kontaktades av de totalt 213 folkbibliotek som urvalet gjordes ifrån, kan det vara svårt att generalisera svaren till att gälla alla folkbibliotek i Sverige. Dock kan jag tänka mig att resultaten ändå är representativt för hur det ser ut på de svenska folkbiblioteken. Det jag menar är till exempel att det är fler bibliotek som inte har vinylskivor idag än de som har och att det inte är så många bibliotek som har sina vinylskivor till utlån. De utlån som görs av vinylskivor är ändå väldigt få jämfört med cd-skivor.

En annan aspekt som både Thegels studie och studien som presenteras i den här uppsatsen att det är övervägande fler folkbibliotek som har haft vinylskivor tidigare, men som inte har det idag (2009, s.42). Av resultatet av studien som presenteras i den här uppsatsen visar att de är enbart tre folkbibliotek som aldrig har haft några vinylskivor överhuvudtaget. Detta svar går inte att generalisera och kan inte anses vara representativt för Sveriges alla folkbibliotek, eftersom studien i första hand har koncentrerats till de bibliotek som har eller har haft vinylskivor. Dock blev det ändå tre informanter som ställde upp på en intervju trots att biblioteket aldrig hade haft några vinylskivor. Jag menar att vinylskivan kommer att finnas kvar på de lite större folkbiblioteken ännu ett tag, men på de mindre biblioteken som fortfarande har kvar vinylskivor kommer de troligen att försvinna. Dock kan det hända att de mindre biblioteken sparar några enstaka vinylskivor av lokala förmågor bara för det kulturella värdet skull. De folkbibliotek som ingår i denna studie och som har kvar stora delar av

vinylsamlingen, har mestadels vinylsamlingar som till största del består av det allmänna bildningsutbudet, men med en delvis förskjutning till det efterfrågestyrda utbudet i och med nyare inköp enligt denna studie och Taljas definition (2001, s.50ff, 58ff), eftersom vinylsamlingen är ett arv från den tiden då biblioteket skulle utbilda människorna i finkultur består vinylsamlingen än idag till störst del av det allmänna bildningsutbudet. Idag skulle det vara svårt att motivera för folkbiblioteken att anlägga enbart det allmänna bildningsperspektivet eller det alternativa perspektivet, eftersom det idag är till stor del efterfrågan som styr vad som ska köpas in på folkbiblioteket, vilket gör att de få vinylskivor som köps in idag köps in enligt det efterfrågestyrda perspektivet (Talja 2001, s.50-63).

Att biblioteken inte anser att de kan svara på mina frågor om innehållet i tidigare vinylbestånd och orsaken till avvecklingen, har gjort det svårt för mig att inhämta tillräckligt med empiriskt material. Därför att en av förutsättningarna för denna studie är att den görs 20 år efter det att många bibliotek avvecklade eller helt enkelt magasinerade vinylsamlingarna. Under 1990-talet var det betydligt lättare att säkerställa vad samlingarna bestod av och få fram varför man valde att bevara eller avveckla vinylsamlingarna, eftersom de som var med då med större säkerhet jobbade kvar när biblioteket avgjorde vad de skulle göra med vinylsamlingen.

Under arbetet med uppsatsen har det kommit fram olika spår och tankar till fortsatt forskning. Cd-skivans framtid är osäker på folkbiblioteken. För att det inte ska bli några svårigheter att få fram uppgifter angående cd-skivans vara eller inte vara på folkbiblioteken bör vidare forskning undersöka cd-skivans roll på dagens folkbibliotek, innan det är försent.

Ett annat spår till fortsatt forskning finns i citatet från ett bibliotek och deras tes att de som är intresserade av vinylskivor gärna köper dessa skivor och inte lånar på biblioteket. Tesen griper tag i frågeställningar och tankar kring samlarens syn på biblioteket. Forskningen skulle därför kunna handla om hur samlaren använder biblioteket och vad de som är samlare tycker biblioteket ska samla och spara på. Samlandet väcker också andra tankar kring biblioteket och dess offentliga samlande kontra det privata samlandet. Vilka kriterier och skyldigheter har biblioteket och det offentliga för att samla och vad är det som är viktigt att bevara för den privata samlaren?

Käll- och litteraturförteckning

Otryckta källor

Mejlsvar från 58 folkbibliotek mellan 2014-10-28 och 2014-12-08, angående förfrågan om att ställa upp på en strukturerad telefonintervju.

Mejlsvar på intervjufrågorna från 3 informanter mellan 2014-10-28 och 2014-12-08.

Strukturerade telefonintervjuer med 25 informanter mellan 2014-10-28 och 2014-12-08.

Tryckta källor

Abascal Fernández, Elena, Díaz de Rada Igúzquiza, Vidal, García Lautre, Ignacio & Landaluce Calvo, M. Isabel (2012). Face to face and telephone surveys in terms of sampling representativeness: A multidimensional analysis. *Qual Quant*, 46, ss. 303–313.

Bartmanski, Dominik & Woodward, Ian (2013). The vinyl: The analogue medium in the age of digital reproduction. *Journal of Consumer Culture*, 31 maj, ss.1-25.

Bibliotekslag: SFS 2013:80 (2013). Stockholm: Fritzes offentliga publikationer.

Brooks, Tim (2005). *Survey of reissues of U.S. recordings*. Washington, D.C.: Council on Library and Information Resources and Library of Congress.

Bryman, Alan (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (2. [rev.] uppl.) Malmö: Liber.

Calver, Philip & Pope, Adam (2005). Telephone survey research for library managers. *Library Management*, 26(3), ss.139 –151.

Cox, Elizabeth J & Imre, Andrea (2009). Are we on the right track? : Issues with LP record collections in U.S. academic libraries. *Music Library Association*, 65(3), ss. 475-486.

Digitala drömmar: Med fonogrammen mot 2000-talet: En översyn av den svenska fonogrammarknaden (1993). Stockholm: Statens kulturråd. (Rapport från Statens kulturråd 1993:5).

Folkmängd efter region, civilstånd, ålder och kön. År 1968 – 2013 (2013). Stockholm: Statistiska centralbyrån.

Fälth, Eva (2004). *Dagsländor eller bestående värden? En studie om urval av musikfonogram på folkbibliotek*. Magisteruppsats i biblioteks- och informationsvetenskap framlagd vid Institutionen biblioteks- och informationsvetenskap/Bibliotekshögskolan i Borås, nr. 2004:58.

Jørgensen, Corinne. Marty, Paul F. & Braun, Kathy (2012). Connecting to collections in Florida: Current conditions and critical needs in libraries, archives and museums. *The Library Quarterly*, 82 (4), ss. 453-476.

- Larsson, Mattias (2004). *Tre perspektiv på musikavdelningarna vid Stadsdelsbiblioteken i Göteborg: En kvalitativ studie om målsättningar och utbud*. Magisteruppsats i biblioteks- och informationsvetenskap framlagd vid Institutionen biblioteks- och informationsvetenskap/Bibliotekshögskolan i Borås, nr. 2004:28.
- Lundberg, Joakim (2012). *"Musik strömmar som vatten ur kranen": En inblick i hur musiktjänsten Spotify skapar nya sätt att lyssna och få tag i musik legalt*. Kandidatuppsats i Musikvetenskap vid Institutionen för kulturvetenskaper framlagd vid Göteborgs universitet.
- Musikbranschen i siffror: Statistik från 2012* (2013). Stockholm: Tillväxtverket.
- Ny bibliotekslag* (2012). Stockholm: Fritzes offentliga publikationer, kulturdep., Regeringskansliet. (Ds: Departementsserien 2012:13).
- Ohlsson, Åsa & Skagerling, Ann (2007). *Musikbranschens syn på folkbiblioteken. En aktör att räkna med?* Magisteruppsats i biblioteks- och informationsvetenskap framlagd vid Institutionen biblioteks- och informationsvetenskap/Bibliotekshögskolan i Borås, nr. 2007:24.
- Schelin, Karin (2004). *Populärmusik på folkbibliotek: En studie kring urval*. Magisteruppsats i biblioteks- och informationsvetenskap framlagd vid Institutionen biblioteks- och informationsvetenskap/Bibliotekshögskolan i Borås, nr. 2004:94.
- Sundin, Martin (2004). *Musiken och folkbiblioteket: En studie av musikverksamheten på folkbiblioteken i Borås stad*. Magisteruppsats i biblioteks- och informationsvetenskap framlagd vid Institutionen biblioteks- och informationsvetenskap/Bibliotekshögskolan i Borås, nr. 2004:19.
- Talja, Sanna (2001). *Music, culture, and the library: An analysis of discourses*. Diss. London: Scarecrow press.
- Thegel, Esther (2009). *Musikavdelningar ur ett tidsperspektiv: En kvalitativ studie av musikavdelningarna på fem folkbibliotek*. Masteruppsats vid Institutionen för ABM uppsatser inom biblioteks- & informationsvetenskap framlagd vid Uppsala universitet, nr 465.
- Widzinski, Lori (2010). "Step away from the machine": A look at our collective past. *Library Trends*, 58(3), ss. 358-377.

Bilagor

Bilaga 1: Första brevet till informanterna

Hej!

Jag är en bibliotekariestudent på Högskolan i Borås som skriver en kandidatuppsats där jag undersöker vilken framtid vinyl (LP) samlingarna har på dagens folkbibliotek. Jag vill därför komma i kontakt med representanter som har ansvar för bibliotekens vinylsamlingar. Därför undrar jag om det finns någon hos er som har möjlighet att ställa upp på en kvantitativ telefonintervju rörande dessa frågor. Intervjun beräknas ta cirka 10 – 20 minuter. Jag skriver till dig och hoppas att du kan leda mig till rätt person inom er organisation. Det vore bra om du kunde vidarebefordra detta brev till denne samt meddela mig vem jag kan vända mig till gärna med ett telefonnummer och e-postadress.

Musik har funnits i någon form tillgängliga att lyssna på svenska kommunbibliotek sedan slutet på 1940-talet. Årtiondet efter cd-skivans genombrott mer än fördubblades musikbeståndet och de flesta bibliotek började erbjuda musikinspelningar till utlån. Men nu under 2014 har (LP) vinylskivan fått en renässans som pågått under några år och som till exempel har visat sig att många musikinspelningar också släppts på vinylskiva. Därför undrar jag om folkbiblioteken också sett någon renässans i efterfrågan av vinylskivor och vilket syfte samlingarna har för biblioteket idag. Jag undrar också om biblioteken avvecklat sina vinylsamlingar eller aldrig haft några? **Därför behöver jag komma i kontakt med bibliotek för att ställa några frågor även om ert bibliotek inte har/haft vinylskivor eller bara har några stycken.**

Tack på förhand!

Hälsningar Bengt Sager

e-mail:

Telefon:

Bilaga 2: Andra brevet till informanterna

Hej!

Här kommer lite information inför telefonintervjun. Som jag skrev tidigare är jag bibliotekariestudent på Högskolan i Borås som skriver en kandidatuppsats där jag undersöker vilken framtid vinyl (LP) samlingarna har på dagens folkbibliotek

- Intervjun kommer att omfatta följande teman:
- Bevarande
- Bestånd
- Utlån

Några av frågorna kräver lite mer information av dig och har därför valt att skicka med dem redan nu. Dessa frågor gäller bara biblioteken som har kvar sina vinylskivor.

Bestånd

- Vad består till största delen samlingen av?

Utlån

- Lånas det ut vinylskivor?
- Om Ja: Hur stor andel lånas det uppskattningsvis ut jämfört med Musik cd?
- Har utlånen på vinylskivor förändrats under det senaste året?
- Hur stor andel har det uppskattningsvis ökat/minskat med det senaste året?

Om du har några ytterligare funderingar kan du nå mig på följande nummer: xxx-xxxxxxx eller xxxx-xxxxx

Hälsningar Bengt Sager

Bilaga 3: Vinylskivans roll och status på dagens folkbibliotek formulär

1. Befattning.

2. Ansvarsområde

Bestånd Vinyl (LP) skivor

3. Har ni vinyl (LP) skivor? *

Om ja fortsätt till fråga 7

Ja

Nej

4. Om inte: Har ni haft vinylskivor tidigare?

(Om Nej fortsätt på fråga 9)

Ja

Nej

5. Vad var anledningen till att ni avvecklade vinylbeståndet?

(Fortsätt sen på fråga 7)

6. Vilken typ av musik bestod vinylsamlingen till störst del av?

Fortsätt sen på fråga 9

7. Om Ja: vad är anledningen till att ni bevarat vinylsamlingen?

8. Vilken typ av musik består vinylsamlingen till störst del av?

Bevarande

9. Hur viktigt tycker du det är att biblioteket ska bevara vinylskivor?

Mycket viktigt.

Viktigt.

Något viktigt.

Inte alls viktigt

10. Varför tycker du så?

Utlån

11. Lånas det ut vinylskivor?

Ja

Nej

12. Om Ja: Hur stor andel lånas det uppskattningsvis ut jämfört med musik cd?

13. Vilken musikgenre är den mest utlånade?

14. Har utlånen på vinylskivor förändrats under det senaste året?

JA.

Nej.

15. Hur stor andel har det uppskattningsvis ökat/minskat med det senaste året?

16. Vad tror du det beror på att det har ökat/minskat?

17. Hur tror du att utlåningen kommer att se ut fortsättningsvis?

Öka

Minska

Oförändrad